

DE CAMERAWET

De minister aan het woord

Camerawet: een evenwicht tussen individuele vrijheid en collectieve veiligheid

Zoals voorgenomen door de regering bij het begin van de legislatuur, werd de wetgeving op het cameragebruik grondig gewijzigd. Met de inwerkingtreding van de nieuwe regels beschikken we voortaan over een kostbaar en bijgewerkt instrument dat, en daar ben ik zeker van, zal bijdragen tot het handhaven van onze ruimte van vrijheid, veiligheid en welvaart. De wet beoogt inderdaad een cruciaal maar weinig vanzelfsprekend evenwicht tussen individuele vrijheid en collectieve veiligheid. Voorts wil zij het privéleven respecteren

van burgers die ook op Europees niveau recent nog hun legitieme verwachtingen kenbaar maakten (GDPR).

Het recht op eerbiediging van het privéleven en van alle gegevens die daarmee samenhangen vormt een hoeksteen van elke hoogtechnologische maatschappij die zowel democratisch als weerbaar wil zijn in het licht van de risico's die een vrije samenleving onvermijdelijk loopt. De wet van 21 maart 2018, die de wetgeving op het cameragebruik wijzigt, vertaalt ons engagement om het vermogen te bevorderen van elke burger om zich in alle veiligheid te ontplooiën. Nieuwe toepassingen behoren dankzij de nieuwe wet tot de mogelijkheden, talrijke aanpassingen werden doorgevoerd en nieuwe wetgeving werd ontwikkeld ten behoeve van de politiediensten. Al deze regels bevatten echter waarborgen die controles toelaten en om willekeurige inbreuken te vermijden op de privacy van burgers.

Ik geloof oprecht dat deze wetgeving onze veiligheid ten goede zal komen. De opstelling ervan vertrekt niet enkel vanuit bezorgdheden en wensen vanop het terrein; zij wil zich ook ten volle inschrijven in de technologische evolutie waarbij gewaakt wordt over de noodzakelijke beperkingen in het licht van de bescherming van individuele rechten en vrijheden. Het huidige nummer van BeSafe wil bovenal informeren en op die manier bijdragen tot de succesvolle toepassing van de nieuwe voorschriften.

Veel leesplezier!

2 De voornaamste wijzigingen van de Camerawet

Grote wijziging: de camera's van de politie worden niet meer geregeld door dezelfde wet

Wat is er gewijzigd in de Camerawet sinds 25 mei 2018?

4 Aangifte van de bewakingscamera's

Waarom een nieuw aangiftesysteem?

Wie moet een aangifte doen?

In de praktijk: het aangifteformulier invullen in 5 stappen

Jaarlijkse validering

6 Wijzigingen van de wet op het politieambt

Basisprincipes

Zichtbaar vs. niet-zichtbaar gebruik

Welke camera's worden beoogd door de nieuwe regels van de Wet op het politieambt?

Welke camera's, wanneer en waar?

Welke procedure?

Registratie, bewaring en toegang tot de beelden

Uitzondering: niet-zichtbaar gebruik (4 categorieën)

Technische gegevensbanken ANPR: strikt kader en voldoende garanties

De voornaamste wijzigingen van de Camerawet

Grote wijziging: de camera's van de politie worden niet meer geregeld door de Camerawet

Tot op heden regelde de Camerawet van 21 maart 2007 het gebruik en de plaatsing van bewakingscamera's door iedereen: politie, overheden, administraties, ondernemingen, particulieren, ... (met uitzondering van de camera's waarvan het gebruik al was geregeld door of krachtens een andere wet of de camera's op de werkplaats)

Sinds 25 mei:

- De Camerawet van 21 maart 2007 regelt het niet-politioneel gebruik van bewakingscamera's.
- De Wet op het politieambt regelt het politioneel gebruik van camera's.

Wat is er gewijzigd in de Camerawet sinds 25 mei 2018?

Combinatie met de wet van 8 december 1992 (Privacywet)

Tot nu was de Camerawet gelijktijdig van toepassing met de Privacywet.

Sinds 25 mei is de nieuwe Europese verordening gegevensbescherming – de GDPR – van toepassing die rechtstreeks de verwerking van persoonsgegevens regelt. Zij vervangt de Privacywet.

Naar aanleiding van deze GDPR is de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer overigens volledig hervormd en sinds 25 mei de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) geworden. Voortaan is er in de Camerawet dus sprake van de GBA.

- ▶ De Camerawet en de GDPR zullen allebei moeten worden toegepast, wetende dat de GDPR primeert op de wet. We mogen ons dus niet beperken tot het naleven van de Camerawet, maar dienen dus eveneens de GDPR, die bijvoorbeeld voorziet in de verplichting om in bepaalde gevallen een impactanalyse uit te voeren, te respecteren.

Toepassingsgebied en wisselwerking met andere wetten

Het toezicht op de naleving van de gemeentelijke reglementen wordt toegevoegd in de doeleinden beoogd door de Camerawet.

- ▶ Vanaf 25 mei is er dus geen twijfel meer over de vraag of de Camerawet van toepassing is op de camera's die gebruikt worden om toe te zien op de naleving van de parkeerretributie-reglementen. Bijv. ANPR-camera's die gebruikt worden om toezicht te houden op de naleving van het betalend parkeren.

De Camerawet is daarentegen niet van toepassing op de camera's die gebruikt worden door de openbare inspectie- en controlediensten, waaronder de wet (die

hun bevoegdheden regelt) hen toelaat om camera's (video-opnames maken, ...) te gebruiken. Het gaat bijvoorbeeld over camera's die gebruikt worden door de controlediensten van de FOD Financiën of van de FOD Sociale Zekerheid.

Wanneer een persoon een bewakingscamera installeert overeenkomstig de Camerawet, maar hij deze camera ook gebruikt voor andere doeleinden die worden geregeld door andere wetten, primeert de Camerawet, indien de verschillende bepalingen niet verenigbaar zijn.

Bijv. als iemand zijn bewakingscamera eveneens gebruikt voor toezichtsdoeleinden op de werkplaats, zal hij de bewaartermijnen voorzien door de Camerawet moeten naleven.

Aangifte van camera's en register: 2 wijzigingen

- ▶ Sinds 25 mei moet er uitsluitend aangifte worden gedaan van camera's bij de politiediensten (via een nieuwe elektronische applicatie) en deze aangifte moet worden bijgewerkt bij elke wijziging.
- ▶ De verantwoordelijken voor de verwerking moeten een activiteitenregister inzake de verwerking van beelden bijhouden (al dan niet onder elektronische vorm), met informatie bepaald bij koninklijk besluit, en deze ter beschikking stellen van de GBA en de politiediensten op aanvraag.

Intelligente bewakingscamera's (voor alle plaatsen)

Sinds haar wijziging vermeldt de wet eveneens uitdrukkelijk de intelligente camera's. We kunnen de intelligente camera's in twee categorieën opdelen, al naargelang zij al dan niet zijn gekoppeld aan bestanden met persoonsgegevens:

- De eerste categorie camera's detecteert bijvoorbeeld geluiden, bewegingen, ...: deze camera's zijn toegelaten;
- Aangaande de tweede categorie (nummerplaatsherkenning, gezichtsherkenning, ...): alleen de ANPR-camera's (nummerplaatsherkenning) zijn toegelaten en het persoonsgegevensbestand moet worden verwerkt overeenkomstig de privacywetgeving.

Recht op toegang tot de beelden (voor alle plaatsen)

Het recht op toegang werd al beoogd door de Camerawet, maar nu moet dit gebeuren overeenkomstig de GDPR. De wet stelt voortaan uitdrukkelijk dat

- de aanvraag tot toegang voldoende gedetailleerde aanwijzingen moet bevatten om de betrokken beelden te kunnen lokaliseren;
- de verantwoordelijke voor de verwerking bewaart de beelden zolang dit nodig is voor de verwerking van de aanvraag, waarbij de bewaartermijn niet langer duurt dan de maximumtermijn voor het bewaren van de beelden.

Het doel van deze verduidelijkingen is om de persoon precies te kunnen antwoorden, zonder te raken aan de persoonlijke levenssfeer van de andere personen die op de beelden verschijnen.

- De toegang tot de beelden wordt eveneens toegelaten aan de overheden en diensten die bevoegd zijn voor de coördinatie van belangrijke evenementen die een impact kunnen hebben op de openbare orde en de veiligheid van de bevolking, en om de evolutie van noodsituaties op te volgen (minister van Binnenlandse Zaken, burgemeester, Crisiscentrum, noodplanningsambtenaar, ...).

Mobiele bewakingscamera's

Tot nu toe beperkte de Camerawet het gebruik van mobiele bewakingscamera's (bijv. camera's gemonteerd op voertuigen) tot de politiediensten.

Sinds 25 mei wordt het gebruik van camera's door de politie in een andere wet geregeld. Het enige mogelijke geval, in het kader van de Camerawet, voor gebruik van mobiele bewakingscamera's op de niet-besloten plaatsen, is het gebruik door of voor rekening van de gemeenten van mobiele ANPR-camera's (uitsluitend dit type van mobiele camera) om:

- parkeeroverlast en andere verkeersovertredingen die bestraft worden met gemeentelijke administratieve sancties (GAS), te voorkomen, vast te stellen of op te sporen;
- toe te zien op de naleving van de retributiereglementen inzake betalend parkeren.

De wet voorziet in de procedure en de na te leven regels ingeval deze mogelijkheid zich voordoet. Ze zijn zeer gelijkaardig aan wat is voorzien voor de tijdelijke vaste bewakingscamera's.

Besloten plaatsen (alle duidelijk afgebakende plaatsen, waaronder alle gebouwen)

Vaste bewakingscamera's

De regels blijven min of meer dezelfde. Wij vermelden twee wijzigingen:

- Het controlescherm in de nabijheid van een camera, om de door deze camera verzamelde beelden te verspreiden en op die manier de preventieve werking van de camera te versterken, is nu toegelaten;
- Voor de niet voor het publiek toegankelijke besloten plaatsen: geen aangifte, register of pictogram als de bewakingscamera's worden geplaatst door een natuurlijke persoon voor persoonlijke en huishoudelijke doeleinden. Dit beoogt de camera's binnen een privéwoning.

Mobiele bewakingscamera's

Terwijl het gebruik van mobiele bewakingscamera's in een besloten plaats niet was toegelaten door de Camerawet, is er nu voorzien in 3 mogelijke gevallen waarin mobiele camera's in de besloten plaatsen mogen worden gebruikt:

- gebruik door de bewakingsagenten in het kader van hun situationele bevoegdheden van de wet Private Veiligheid (art. 142 van de wet van 2 oktober 2017 tot regeling van de private en bijzondere veiligheid);
- in de besloten plaatsen, of delen van deze plaatsen, waar niemand verondersteld wordt aanwezig te zijn

© FOTO SHUTTERSTOCK

De beelden van de bewakingscamera's van de voor het publiek toegankelijke besloten plaatsen kunnen in real time worden doorgestuurd naar de politie, met inachtneming van de regels inzake private veiligheid, wanneer er zich een feit voordoet dat de interventie van de politie kan vereisen.

Niet-besloten plaatsen (openbare weg)

Vaste bewakingscamera's

De wet stelt nu duidelijk:

- Alleen een openbare overheid (gemeente, gewest, ...) kan de verantwoordelijke zijn voor de werking van (al dan niet tijdelijke) vaste bewakingscamera's.
- Wanneer deze openbare overheid niet de gemeente is, zal de gemeenteraad geen positief advies moeten geven, maar zal alleen de bevoegde politiedienst voor deze plaats worden geraadpleegd.
- Wanneer het gaat om het plaatsen van tijdelijke vaste camera's, ziet de adviesprocedure er anders uit.
- De bewakingsagenten kunnen, overeenkomstig de wet op de private veiligheid, en onder toezicht van de politiediensten, in real time de beelden bekijken van de bewakingscamera's die in niet-besloten plaatsen geplaatst zijn.

© FOTO SHUTTERSTOCK

Wie een bewakingscamera ook gebruikt voor toezichtsdoeleinden op de werkplaats, moet de bewaartermijnen voorzien door de Camerawet naleven.

(onbewoonde plaats, industriële site 's nachts, winkel buiten de openingsuren, enz.);

- gebruik door een natuurlijke persoon voor persoonlijke en huishoudelijke doeleinden in een niet voor het publiek toegankelijke besloten plaats (eigenaar van een groot privaat eigendom).

De gebruiksregels (pictogram, aangifte, bekijken, registratie en bewaring van de beelden) zijn vergelijkbaar met de regels die al van toepassing waren op de vaste bewakingscamera's.

Vaste en mobiele bewakingscamera's

De beelden van de bewakingscamera's van de voor het publiek toegankelijke besloten plaatsen zullen in real time kunnen worden doorgestuurd naar de politie, met inachtneming van de regels inzake private veiligheid, wanneer er zich een feit voordoet dat de interventie van de politie kan vereisen. Bijv. overval met geweld op een apotheker.

- ▶ Aangezien men de wet Private Veiligheid moet naleven, moet er eerst een twijfelopheffing komen door een alarmcentrale alvorens in real time door te sturen naar de politie.

Specifieke regels voor de plaatsen die een bijzonder veiligheidsrisico inhouden

Voor sommige bij koninklijk besluit te bepalen plaatsen:

- de maximumtermijn voor het bewaren van de beelden duurt 3 maanden in plaats van één maand;
- de bewakingscamera's kunnen worden gericht op de perimeter van de plaats (na positief advies van de gemeenteraad over de afbakening van deze perimeter);
- de beelden kunnen in real time doorgestuurd worden naar de politiediensten, na schriftelijk akkoord tussen de verantwoordelijke voor de verwerking en de betrokken politiedienst.

Verhoging van het bedrag van de boetes

Het bedrag van de strafboetes is aanzienlijk verhoogd. Dat bedraagt nu

- 250 tot 20.000 euro voor de inbreuken betreffende de regels voor de overdracht van de beelden en het verbod om gevoelige gegevens te verwerken;
- 200 tot 10.000 euro voor inbreuken betreffende de regels voor het plaatsen en gebruiken van de camera's.

Aangifte van de bewakingscamera's

Waarom een nieuw aangiftesysteem?

Tot 25 mei moesten de bewakingscamera's aangegeven worden op het elektronisch loket van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Door nieuwe regels die voorzien zijn door de Europese verordening inzake gegevensbescherming (de GDPR), die van toepassing is vanaf 25 mei, ontvangt deze commissie geen aangiftes meer. Omdat het nuttig blijft voor de politiediensten te weten waar er bewakingscamera's zijn geplaatst, wordt deze aangifte behouden in de Camerawet.

Er werd een nieuw aangiftesysteem (www.aangiftecamera.be) ontwikkeld waarbij alle verantwoordelijken voor de verwerking van camerabeelden de mogelijkheid hebben te voldoen aan deze verplichting.

Wie moet een aangifte doen?

Alle personen die een nieuw camerabewakingsstelsel plaatsen moeten uiteraard aangifte doen van hun systeem op de nieuwe applicatie, uiterlijk de dag vóór de ingebruikneming, zoals wettelijk voorzien.

Maar aangezien het nieuwe aangifteformulier verschilt van het vorige, moeten alle verantwoordelijken voor de verwerking (behalve de politiediensten, die niet meer onderworpen zijn aan de Camerawet) opnieuw aangifte doen van hun camerabewakingsstelsel via het nieuwe systeem. De wetgever heeft een termijn van 2 jaar voorzien, namelijk tot 25 mei 2020, om in orde te zijn.

Zoals dat eerst ook het geval was, moet men erop toezien dat zijn aangifte up to date is, door deze ten minste jaarlijks te valideren.

In de praktijk: het aangifteformulier invullen in 5 stappen

1. Identificatie

De aangiftes voor alarmsystemen en camerabewakingsstelsels zijn geïntegreerd in dezelfde online applicatie. Net zoals voor de alarmen, is het invullen en versturen van de aangifte kosteloos.

Voor de toegang tot het elektronisch loket dient men zich te identificeren door middel van zijn elektronische

identiteitskaart, een burgertoken, of een unieke veiligheidscode via een mobiele applicatie (zoals wanneer u uw belastingaangifte via tax-on-web wil indienen). Indien u een aangifte wil indienen voor een rechtspersoon, is het dus nodig om die te kunnen vertegenwoordigen.

De alarmcentrales kunnen aangifte doen van de bewakingscamera's van hun klant op basis van een schriftelijke overeenkomst, naar het voorbeeld van wat reeds was voorzien voor alarmen.

2. Betrokken plaats

Een aangifte wordt ingediend per plaats. Dat wil zeggen:

- een aangifte per niet-besloten plaats (een niet-besloten plaats kan overeenkomen met het hele grondgebied van een gemeente);
- een aangifte per besloten plaats (al dan niet voor het publiek toegankelijk).

Dit betekent dat als een persoon (natuurlijke persoon of rechtspersoon) de verantwoordelijke voor de verwerking is voor verschillende plaatsen, hij zoveel aangiftes zal moeten doen als er plaatsen zijn (bijv. winkelketen).

Als de bewaakte plaats verschillende adressen bestrijkt, zal deze worden gelokaliseerd vanaf een referentie-adres (bijv. adres van het gemeentebestuur, voor de camera's geplaatst door de gemeente).

Indien het gaat over een niet-besloten plaats, moet men (behoudens uitzondering) de datum en de titel van het advies van de gemeenteraad vermelden om verder te kunnen gaan.

3. Plaatsbepaling en beschrijving van de bewakingscamera's

Aangezien het doel is dat de politiediensten weten waar er bewakingscamera's geplaatst/gebruikt zijn en over welk type camera's het gaat, zal de aangever het type desbetreffende camera en het aantal gebruikte camera's moeten vermelden, en in het geval van vaste bewakingscamera's (en tijdelijk vaste voor beperkte duur) deze moeten situeren op een geografische kaart. Het is dus mogelijk om voor éénzelfde plaats aangifte te doen van verschillende soorten camera's.

De verantwoordelijke voor de verwerking moet een aangifte indienen voor elke plaats die bewaakt wordt door camera's. Dat geldt dus ook voor winkelketens.

Vervolgens zal er voor ieder type camera de mogelijkheid zijn om (facultatieve) technische informatie te geven, zoals:

- het doel van de camera's (observatie, herkenning, identificatie);
- beeldschermresolutie;
- het merk, het model;
- het toevoegen van een screenshot vanuit de invalshoek van de camera's.

Deze technische informatie is facultatief, maar kan, als ze wordt ingevuld, zeer interessant zijn voor de politiediensten die toegang zullen hebben tot de gegevens in het kader van een onderzoek.

4. Informatie betreffende de verwerking van de beelden

Nadat hij zijn camera's heeft gelokaliseerd en beschreven, moet de aangever de verwerking van beelden beschrijven, met name verduidelijken:

- of het gaat over een continue camerabewaking (filmen de camera's permanent?);
- of de beelden worden opgenomen en zo ja, of deze opname continu plaatsvindt en welke de bewaartermijn van de beelden is;
- of het bekijken van beelden in real time wordt georganiseerd;
- waar de beelden worden verwerkt (de plaats waar zij worden bekeken en/of bewaard).

Als deze informatie verschilt naargelang het type camera's, kan zij verschillende keren worden ingevuld.

5. Contactpersoon en conformiteitsattest

Nadat hij zijn systeem heeft beschreven, moet de aangever de naam van één of verschillende (maximum 3) contactpersonen vermelden die kunnen antwoorden op een vraag van de politiediensten om toegang te krijgen tot de beelden of er een kopie van te vragen. Het moet gaan om een persoon die dergelijke vragen snel kan beantwoorden.

Tot slot zal de aangever, alvorens zijn aangifte te valideren, het vak moeten aanvinken om te bewijzen dat hij zijn wettelijke verplichtingen naleeft (Camerawet en GDPR).

Jaarlijkse validering

Om een databank te hebben die up-to-date is, is het noodzakelijk dat de aangiftes worden aangepast bij een wijziging van het desbetreffende camerabewakingsstelsel (bijv. als een camera buiten dienst is, als men deze verplaatst, als men camera's toevoegt, ...). De aangever kan op ieder moment zijn aangifte aanpassen of melden wanneer zijn systeem buiten dienst is.

De aangifte moet ten minste jaarlijks worden gevalideerd.

meer info

www.besafe.be

Wijzigingen van de wet op het politieambt

Sinds 25 mei 2018 wordt het gebruik van camera's door de politiediensten geregeld door de Wet op het politieambt (WPA).

Basisprincipes

De nieuwe regels met betrekking tot het gebruik van camera's door de politiediensten zijn algemene regels omdat zij gericht zijn op:

- alle types camera's, ongeacht of het gaat om
 - al dan niet tijdelijke vaste camera's (bijv.: camera's geplaatst op straat);
 - mobiele camera's (bodycams, camera's gemonteerd op voertuigen of drones);
 - al dan niet intelligente camera's (camera's die geluiden, bewegingen detecteren, ANPR-camera's).
- het gebruik van camera's in het kader van alle politieopdrachten, zowel bestuurlijke als gerechtelijke.

Zichtbaar vs. niet-zichtbaar gebruik

Het basisprincipe is het gebruik van de camera's op zichtbare wijze.

- voor de vaste camera's moet een pictogram worden aangebracht om de aanwezigheid van camera's aan te geven;
- de mobiele camera's moeten worden gemonteerd aan boord van politievoertuigen of andere vervoermiddelen van de politie die als dusdanig geïdentificeerd kunnen worden, of gebruikt worden met mondelinge waarschuwing uitgaande van het lid van de politiediensten die de camera gebruikt (bijv. politieagent die mondeling waarschuwt op het moment dat zijn bodycam wordt geactiveerd).

Naast deze basisregel met betrekking tot het zichtbaar gebruik, zijn er bepaalde gevallen van niet-zichtbaar gebruik voorzien, maar die zijn beperkt tot de bij wet bepaalde strikte situaties en omstandigheden.

Er is vanzelfsprekend ook rekening gehouden met de Europese richtlijn betreffende de verwerking van persoonsgegevens door de politie en justitie (2016/680).

Welke camera's worden beoogd door de nieuwe regels van de Wet op het politieambt?

Zoals reeds vermeld, zullen die regels van toepassing zijn op alle camera's geplaatst en gebruikt door de politiediensten, op één nuance na: vermits een bijzondere wetgeving al het gebruik van bepaalde camera's door de politiediensten regelt (zoals bijv. de ANPR-camera's die worden gebruikt om verkeersovertredingen te detecteren of, voor het niet-zichtbaar gebruik, de camera's in het kader van bijzondere onderzoeksmethodes (BOM-wet van 6 januari 2003)), zal de WPA niet van toepassing zijn op deze camera's.

Als het daarentegen gaat over camera's die niet tot de politiediensten behoren maar deze laatsten er in real time toegang toe hebben (bijvoorbeeld de gevallen genoemd in het kader van de Camerawet), zullen de

regels van de WPA van toepassing zijn als het een opname van de beelden van deze camera's binnen de politiediensten inhoudt.

Men kan dus zeggen dat, behalve als een andere wet reeds het gebruik van camera's door de politie regelt, deze nieuwe regels van toepassing zullen zijn op de politiediensten wanneer zij camera's gebruiken, zelfs indien deze camera's hen niet toebehoren.

Welke camera's, wanneer en waar?

De eerste regel met betrekking tot het zichtbaar gebruik van camera's is de regel die bepaalt welk type camera kan worden gebruikt, en waar en wanneer die kan worden gebruikt, zoals vermeld in de tabel hieronder.

Niet-besloten plaatsen	Alle types camera's
Besloten plaatsen beheerd door de politiediensten	Alle types camera's
Besloten plaatsen al dan niet toegankelijk voor het publiek	Mobiele camera's tijdens interventies
Luchthavens, havenfaciliteiten, stations + risicovolle voor het publiek toegankelijke besloten plaatsen bepaald bij KB	Vaste camera's en tijdelijk vaste camera's, met akkoord van de beheerder van de plaats
Besloten plaatsen waar gespecialiseerde opdrachten van bescherming van personen of bescherming van goederen worden uitgevoerd (als de beheerder van de plaats akkoord is)	Tijdelijke vaste camera's, tijdens de duur van de operatie

Welke procedure?

Om camera's zoals hierboven beschreven te kunnen gebruiken, moet de betrokken politiedienst een voorafgaande principiële toestemming (een algemene toestemming dus en niet geval per geval) van de bevoegde overheid krijgen, behalve als het gaat om het gebruiken van camera's in de door de politie beheerde besloten plaatsen.

Niveau	Wie vraagt aan?	Wie laat toe?
lokale politiezone	korpschef	gemeenteraad
federale politie	dirco of directeur van de aanvragende dienst	minister van Binnenlandse Zaken of zijn afgevaardigde

De aanvraag zal gepaard moeten gaan met een impact- en risicoanalyse op het vlak van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en op operationeel niveau. Vervolgens zal de overheid een zicht kunnen hebben op het gebruik dat van de camera's wordt gemaakt naar aanleiding van de toestemming, via het gebruiksregister van de camera's dat bijgehouden moet worden binnen de betrokken dienst.

De toestemming wordt gegeven voor het cameratype, de doeleinden en gebruiksmodaliteiten vermeld in de aanvraag. Indien één van deze elementen moet worden gewijzigd, zal een nieuwe toestemming moeten worden gevraagd.

© FOTO SHUTTERSTOCK

Personen die geen lid zijn van de politiediensten kunnen beelden van politiecamera's in real time alleen bekijken onder toezicht van de politiediensten.

Wanneer de principiële toestemming verkregen is, zullen de politiediensten zichtbaar een beroep kunnen doen op de camera's die er het voorwerp van uitmaken. Dit gebruik van camera's gebeurt onder de verantwoordelijkheid van de politieambtenaar die zal waken over het correct gebruik ervan met inachtneming van de proportionaliteits- en subsidiariteitsbeginselen. Als de beelden in real time worden bekeken, zelfs indien dat gebeurt door personen die geen lid zijn van de politiediensten, zoals dat ook is voorzien in de private veiligheidswet, zal het bekijken gebeuren onder toezicht van de politiediensten.

Registratie, bewaring en toegang tot de beelden

De door de camera's verzamelde gegevens kunnen worden geregistreerd en bewaard voor een duur van maximum 12 maanden, behalve als er een andere termijn voorzien is in de WPA, in het deel betreffende het gegevensbeheer (bijvoorbeeld als deze gegevens zijn opgenomen in de ANG (Algemene Nationale Gegevensbank)).

De toegang tot de gegevens en de informatie die werd verzameld door camera's is eveneens strikt gereguleerd. Iedere toegang moet gerechtvaardigd kunnen worden, worden beveiligd en dagelijks worden bijgewerkt. De toegang kan alleen plaatsvinden tijdens de eerste bewaarmaand, indien het gaat over een toegang voor doeleinden van bestuurlijke politie. Indien het gaat over een toegang voor doeleinden van gerechtelijke politie, zal de toegang mogelijk zijn tijdens de hele bewaartermijn, maar indien de toegang gebeurt na de eerste bewaarmaand, is er verplicht een schriftelijke en met redenen omklede beslissing van de procureur des Konings nodig.

Uitzondering: niet-zichtbaar gebruik (4 categorieën)

Er worden gevallen van niet-zichtbaar gebruik van camera's door de politiediensten voorzien, wanneer het gaat over gevallen waarbij de zichtbaarheid van de camera's de politieoperatie zou schaden of de fysieke integriteit van de bij de operatie aanwezige politieagenten of van derden in gevaar zou brengen. Het Controleorgaan inzake politionele informatie (COC) zal bewaken over dit niet-zichtbaar gebruik. Aangezien het moet gaan om uitzonderlijke gevallen, zullen alleen tijdelijke of mobiele vaste camera's mogen worden gebruikt, gerechtvaardigd door de onmogelijkheid om de camera's zichtbaar te gebruiken.

Eerste categorie: gevaarlijke samenscholingen, radicalisme/terrorisme en opsporing van geseinde voertuigen

De eerste categorie van niet-zichtbaar gebruik is van toepassing op de niet-besloten plaatsen en op de voor het publiek toegankelijke besloten plaatsen en beoogt de situaties waarbij het zichtbaar gebruik van camera's het welslagen van de operatie in het gedrang zou brengen en men zich in een van de drie gevallen bevindt:

1. gevaarlijke samenscholingen (gewapende samenscholingen, met misdrijven, ...);
 2. verzamelen van inlichtingen van bestuurlijke politie over groeperingen en fenomenen die worden vermeld op de jaarlijkse lijst inzake geradicaliseerde personen of personen die banden hebben met terroristische groeperingen;
 3. gebruik van mobiele ANPR-camera's op een anoniem voertuig om geseinde voertuigen op te sporen.
- In deze verschillende gevallen kunnen de tijdelijk vaste of mobiele camera's op niet-zichtbare wijze worden gebruikt na toestemming:

- van de commissaris-generaal van de federale politie of van de DG die hij heeft aangewezen;
- van de korpschef wanneer het om de lokale politie gaat.

De toestemming wordt gegeven geval per geval, voor een bepaald gebruik en een bepaalde duur. Het bindend advies van de procureur des Konings wordt gevraagd wanneer doeleinden van gerechtelijke politie worden beoogd.

Het COC kan het gebruik van camera's opschorten of stopzetten of de onmogelijkheid bevelen om de verkregen gegevens te exploiteren als het van mening is dat niet aan de voorwaarden werd voldaan.

Tweede categorie: voorbereiding van acties van gerechtelijke politie

De tweede categorie waarbij camera's op niet-zichtbare wijze kunnen worden gebruikt, heeft betrekking op de voorbereiding van acties van gerechtelijke politie die gedekt zijn door een mandaat van de procureur des Konings of de onderzoeksrechter of op de ordehandhaving tijdens deze acties, wanneer het zichtbaar gebruik van camera's de operatie zou schaden of een gevaar voor de fysieke integriteit van de aanwezige personen zou inhouden.

Aangezien het gaat om een actie van de politie die gedekt is door een gerechtelijk mandaat, is er geen bijkomende toestemming voorzien. De magistraat die het mandaat heeft afgeleverd, kan, net als het COC in de vorige gevallen, wel beslissen om de maatregel op te schorten of stop te zetten of de onmogelijkheid bevelen om de verkregen gegevens te exploiteren.

Derde categorie: bescherming van personen

De derde categorie van niet-zichtbaar cameragebruik heeft betrekking op gespecialiseerde opdrachten van bescherming van personen wanneer de omstandigheden de politieambtenaren en beschermingsassistenten

© FOTO SHUTTERSTOCK

De toegang tot de gegevens en de informatie die werd verzameld door camera's is strikt gereguleerd.

niet in staat stellen zich te identificeren en de camera's zichtbaar te gebruiken.

De politieambtenaar die verantwoordelijk is voor de beschermingsoperatie kan dan beslissen om deze camera's op niet-zichtbare wijze te gebruiken, op de niet-besloten plaatsen en op de voor het publiek toegankelijke besloten plaatsen, indien hij beschikt over een principiële toestemming hetzij van de korpschef, hetzij van de CG, naargelang het gaat om de lokale of federale politie en indien de persoon die het voorwerp uitmaakt van de beschermingsmaatregel, dit niet heeft geweigerd.

De beslissing tot het niet-zichtbaar gebruik wordt meegedeeld aan het COC die de opschorting, de stopzetting of de onmogelijkheid kan bevelen om de verkregen gegevens via dit middel te exploiteren als het van mening is dat niet aan de voorwaarden werd voldaan.

Vierde categorie: overbrenging van gedetineerden

De laatste categorie van niet-zichtbaar gebruik van camera's betreft de opdrachten in verband met het overbrengen van aangehouden of opgesloten personen, wanneer de omstandigheden de leden van de politiediensten niet in staat stellen zich te identificeren en de camera's op zichtbare wijze te gebruiken.

Om de veiligheid tijdens de overbrenging te waarborgen, kan de politieambtenaar die verantwoordelijk is voor de beschermingsoperatie, beslissen om in niet-besloten plaatsen en in voor het publiek toegankelijke besloten plaatsen op niet-zichtbaar wijze opgestelde camera's te gebruiken,

- indien hij beschikt over een gezamenlijke principiële toestemming van zowel de minister van Binnenlandse Zaken als die van Justitie; en
- indien hij deel uitmaakt van een in de overbrenging van gevaarlijke gedetineerden gespecialiseerde dienst die voor de uitvoering van die opdracht gebruik maakt van gebanaliseerde voertuigen.

Regels voor het gebruik van de gegevens

Het enige verschil met betrekking tot de zichtbare camera's betreft de bewaringstermijnen voor de categorieën 2, 3 en 4 (voorbereiding van acties van gerechtelijke politie, gespecialiseerde opdrachten inzake personenbescherming en overbrenging van gedetineerden): in die gevallen worden de gegevens slechts voor de duur van de opdracht geregistreerd en bewaard, tenzij er elementen zijn die toevallig vastgestelde feiten kunnen bewijzen of die de daders ervan kunnen identificeren. Voor de gespecialiseerde opdrachten inzake personenbescherming mag de beschermde persoon bovendien geen weigering kenbaar hebben gemaakt.

Technische gegevensbanken ANPR: strikt kader en voldoende garanties

In de laatste plaats is het belangrijk te vermelden dat er een nieuwe categorie van gegevensbank wordt ingevoegd in de WPA, die van de technische gegevensbanken. Het gaat om gegevensbanken die zijn opgericht naar aanleiding van het gebruik van technische tools om automatisch gestructureerde gegevens te verzamelen. Op het ogenblik voorziet het ontwerp enkel in deze mogelijkheid voor de gegevensbanken die worden opgericht naar aanleiding van het gebruik van ANPR-technologie.

Deze gegevensbanken kunnen op lokaal of federaal niveau worden opgericht. De verantwoordelijken voor de verwerking zijn, naargelang het niveau, hetzij de korpschef, hetzij de ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie, al dan niet gezamenlijk.

De lokale technische gegevensbanken worden doorgestuurd naar de overeenstemmende nationale gegevensbanken. Dit zal gebeuren in het kader van het project tot centralisatie van de ANPR-camera's op nationaal niveau.

De doeleinden voor het oprichten en het gebruiken van dit type gegevensbank zijn beperkt en worden uitdrukkelijk door het ontwerp bepaald, zowel voor de gerechtelijke politie als voor de bestuurlijke politie. Bovendien moet de functionaris voor gegevensbescherming worden geraadpleegd vooraleer de gegevensbank wordt opgericht.

Specifiek voor wat de technische ANPR-gegevensbanken betreft, voorziet de WPA in de lijst van gegevens die mogen worden opgenomen (de exacte datum, het exact moment en de exacte plaats waarop de nummerplaat is voorbijgereden; de kenmerken van het voertuig met deze nummerplaat; een foto van de nummerplaat aan de voorkant van de wagen en eventueel aan de achterkant; een foto van het voertuig; eventueel een foto van de bestuurder en de passagiers en ten slotte de logboekgegevens van de verwerkingen.)

De gegevens die in de ANPR-gegevensbanken zijn opgeslagen, kunnen maximaal 12 maanden worden bewaard, te rekenen vanaf de registratie.

Wat de verwerking van deze verzamelde gegevens betreft, bepaalt de WPA op zeer strikte wijze op welke manier, voor hoelang en met welke toestemming kan worden overgegaan tot gerichte opzoekingen of tot correlaties met lijsten of vooraf bepaalde beoordelingscriteria, in real time of a posteriori. Er zijn voldoende garanties voorzien om te verzekeren dat de gegevens enkel worden geraadpleegd en gebruikt in een strikt omljnd kader, voor verantwoorde doeleinden van de bestuurlijke of de gerechtelijke politie.